

Inhoud

	Pagina
Inleiding	7
Materiaal IZB-Focus	9
Johannes 15	10
1. Mijn Vader is Wijnbouwer	15
<i>Johannes 15:1</i>	
2. Opbinden en snoeien	25
<i>Johannes 15:2-3</i>	
3. Blijf jij in Mij	35
<i>Johannes 15:4-8</i>	
4. Blijf in mijn liefde	45
<i>Johannes 15:9-12</i>	
5. Je bent mijn vriend	55
<i>Johannes 15:13-17</i>	
6. Je hoort hier niet	65
<i>Johannes 15:18-19</i>	
7. Vervolgd vanwege Mij	75
<i>Johannes 15:20-21</i>	
8. Geen excuus	85
<i>Johannes 15:22</i>	

Inleiding

Dit boek neemt je mee naar de laatste uren van Jezus met zijn leerlingen. Het is de wandeling vanuit Jeruzalem, door het Kedrondal, naar de hof van Gethsémáné. Ik ben een aantal keren in Israël geweest en heb toen het Kedrondal gezien, evenals de weg naar Gethsémáné. Tijdens het schrijven van dit boek heb ik geprobeerd om die groep mannen voor me te zien, terwijl ik zo dicht mogelijk bij de bijbelse beschrijving bleef.

Jezus met de elf leerlingen. Judas was tijdens de paasmaaltijd vertrokken. Na het eten waren ze opgestaan, hadden hun sandalen weer aangetrokken en liepen door de donkere straten het nog donkerder Kedrondal in. Ze droegen een paar toortsen om het pad te kunnen zien. Intussen is Jezus voortdurend aan het woord en lezen we zijn woorden in Johannes 15, 16 en 17. Johannes 18 begint dan met de woorden: 'Nadat Hij dit gezegd had, vertrok Jezus met Zijn discipelen naar de overkant van de beek Kedron.' Iedere lezer weet: nu gaat het lijden beginnen.

Ik ben al schrijvend in de huid van de leerlingen gekropen, zag ons lopen met Jezus, zag ons staan bij de wijngaard. Ik voelde met de leerlingen de verbijstering bij sommige woorden van Jezus, maar vooral ook de ontroering en de dankbaarheid. Door het schrijven over Johannes 15 kwam Jezus weer zo dichtbij. Ik hoop dat je datzelfde zult ervaren bij het gebruik van dit Kringseriedeeltje.

Dit Kringseriedeeltje is gebaseerd op een eerder verschenen boekje over Johannes 15, dat ik schreef in 2015. De inhoud van dat boekje heb ik wat gewijzigd en er studiestukjes en vragen aan toegevoegd. Daarnaast is aan ieder hoofdstuk materiaal vanuit IZB Focus toegevoegd.

Ik hoop dat je (opnieuw) zult ontdekken hoe mooi de verbondenheid met Jezus is!

Ron van der Spoel

Johannes 15 (HSV)

De ware Wijnstok en de ranken

Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.

Elke rank die in Mij geen vrucht draagt, neemt Hij weg; en elke rank die vrucht draagt, reinigt Hij, opdat zij meer vrucht draagt.

U bent al rein vanwege het woord dat Ik tot u gesproken heb.

Blijf in Mij, en Ik in u. Zoals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet in de wijnstok blijft, zo ook u niet, als u niet in Mij blijft.

Ik ben de Wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u niets doen.

Als iemand niet in Mij blijft, wordt hij buitengeworpen zoals de rank, en verdort, en men verzamelt ze en werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand.

Als u in Mij blijft en Mijn woorden in u blijven, vraag wat u maar wilt en het zal u ten deel vallen.

Hierin wordt Mijn Vader verheerlijkt, dat u veel vrucht draagt en Mijn discipelen bent.

Het gebod van de liefde

Zoals de Vader Mij liefgehad heeft, heb ook Ik u liefgehad; blijf in Mijn liefde.

Als u Mijn geboden in acht neemt, zult u in Mijn liefde blijven, zoals Ik de geboden van Mijn Vader in acht genomen heb en in Zijn liefde blijf.

Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat Mijn blijdschap in u zal blijven en uw blijdschap volkomen zal worden.

Dit is Mijn gebod: dat u elkaar liefhebt, zoals Ik u liefgehad heb.

Niemand heeft een grotere liefde dan deze, *namelijk* dat iemand zijn leven geeft voor zijn vrienden.

U bent Mijn vrienden, als u doet wat Ik u gebied.

Ik noem u niet meer dienaren, want een dienaar weet niet wat zijn heer doet, maar Ik heb u vrienden genoemd, omdat Ik u alles wat Ik van Mijn Vader gehoord heb, bekendgemaakt heb.

Niet u hebt Mij uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u ertoe bestemd dat u zou heengaan en vrucht dragen, en *dat* uw vrucht zou blijven, opdat wat u ook maar van de Vader vraagt in Mijn Naam, Hij u dat geeft.

Dit gebied Ik u: dat u elkaar liefhebt.

De haat van de wereld

Als de wereld u haat, weet dat zij Mij eerder dan u gehaat heeft.

Als u van de wereld zou zijn, zou de wereld het hare liefhebben, maar omdat u niet van de wereld bent, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat de wereld u.

Herinner u het woord dat Ik u gezegd heb: Een dienaar is niet meer dan zijn heer. Als zij Mij vervolgd hebben, zullen zij ook u vervolgen; als zij Mijn woord in acht genomen hebben, zullen zij ook het uwe in acht nemen.

Maar al deze dingen zullen zij u aandoen omwille van Mijn Naam, omdat zij Hem niet kennen Die Mij gezonden heeft.

Als Ik niet gekomen was en tot hen gesproken had, hadden zij geen zonde, maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonde.

Wie Mij haat, haat ook Mijn Vader.

Als Ik onder hen niet de werken gedaan had die niemand anders gedaan heeft, hadden zij geen zonde, maar nu hebben zij ze gezien en Mij en Mijn Vader gehaat.

Maar het woord moet vervuld worden dat in hun wet geschreven is: Zij hebben mij zonder reden gehaat.

Maar wanneer de Trooster is gekomen, Die Ik u zenden zal van de Vader, de Geest van de waarheid, Die van de Vader uitgaat, zal Die over Mij getuigen.

En u zult ook getuigen, want u bent van het begin af bij Mij.

Johannes 15 (NBV21)

De wijnstok en de ranken

Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijnbouwer. Iedere rank aan Mij die geen vrucht draagt snijdt Hij weg, en iedere rank die wel vrucht draagt snoeit Hij bij, opdat hij meer vruchten voortbrengt. Jullie zijn al rein door alles wat Ik tegen jullie gezegd heb. Blijf in Mij, dan blijf Ik in jullie. Een rank die niet aan de wijnstok blijft, kan uit zichzelf geen vrucht dragen. Zo kunnen jullie geen vrucht dragen als jullie niet in Mij blijven. Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in Mij blijft en Ik in hem, zal hij veel vruchten voortbrengen. Maar zonder Mij kun je niets doen. Wie niet in Mij blijft is als een wijnrank die weggegooid wordt en verdort; hij wordt met andere ranken verzameld, in het vuur gegooid en verbrand. Als jullie in Mij blijven en mijn woorden in jullie, kun je vragen wat je wilt en het zal gebeuren. De grootheid van mijn Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vruchten voortbrengen en mijn leerlingen zijn. Ik heb jullie liefgehad, zoals de Vader Mij heeft liefgehad. Blijf in mijn liefde: je blijft in mijn liefde als je je aan mijn geboden houdt, zoals Ik me ook aan de geboden van mijn Vader gehouden heb en in zijn liefde blijf. Dit zeg Ik tegen jullie om je mijn vreugde te geven, dan zal je vreugde volkomen zijn. Mijn gebod is dat jullie elkaar liefhebben zoals Ik jullie heb liefgehad. Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden. Jullie zijn mijn vrienden wanneer je doet wat Ik zeg. Ik noem jullie geen slaven meer, want een slaaf weet niet wat zijn meester doet; vrienden noem Ik jullie, omdat Ik alles wat Ik van de Vader heb gehoord, aan jullie bekendgemaakt heb. Jullie hebben niet Mij uitgekozen, maar Ik jullie, en Ik heb jullie opgedragen om op weg te gaan en vrucht te dragen, blijvende vrucht. Dan zal de Vader je alles geven wat je Hem in mijn naam vraagt. Dit draag Ik jullie op: heb elkaar lief.

Bemoediging voor het leven in de wereld

Wanneer de wereld je haat, bedenk dan dat ze Mij eerder haatte dan jullie. Als jullie bij de wereld zouden horen, zou ze jullie hebben liefgehad als iets van haarzelf, maar jullie horen niet bij haar, want Ik heb jullie uit de wereld weggeroepen. Daarom haat ze jullie. Denk aan wat Ik gezegd heb: een slaaf is niet meer dan zijn meester. Ze hebben Mij vervolgd, dus zullen ze ook jullie vervolgen; maar wie zich gehouden heeft aan wat Ik zeg, zal zich ook houden aan wat jullie zeggen. Dit alles zullen ze jullie vanwege Mij aandoen, want ze kennen Hem niet die Mij gezonden heeft. Ze zouden niet schuldig zijn als Ik niet was gekomen en tegen hen had gesproken. Maar nu hebben ze geen excuus voor hun zonde. Wie Mij haat, haat ook mijn Vader. En ze zouden niet schuldig zijn als Ik niet bij hen had gedaan wat niemand anders ooit gedaan heeft. Maar ze hebben het gezien, en toch Mij en mijn Vader gehaat. Zo moest in vervulling gaan wat in hun wet staat geschreven: 'Ze hebben Mij zonder reden gehaat.' Wanneer de pleitbezorger komt die Ik van de Vader naar jullie zal zenden, de Geest van de waarheid, die van de Vader komt, zal die over Mij getuigen. Ook jullie moeten mijn getuigen zijn, want jullie zijn vanaf het begin bij Mij geweest.

1. Mijn Vader is Wijnbouwer

focus

Lied 'Christus, levensbrood' (wijs Psalm 81, Zingende Gezegend, 137)

1. Christus levensbrood,
manna ons gegeven
in de hongersnood
zult U met ons zijn
bron in de woestijn,
water, waarlijk leven.

4. Gij zijt onze stam,
wij de kleine ranken
die de landman nam
om in U te zijn.
Alle goede wijn
is aan U te danken.

5. Heer, Gij zijt ons brood,
herder, nu en later,
deur tegen de dood,
wijnstok, ware weg,
licht in heg en steg,
levenwekkend water.

Of Psalm 80:1,4,6.

Gebed

Dank God dat Hij jullie bij elkaar bracht als deel van de gemeente.
Bid om zijn aanwezigheid in jullie midden.

Verhalen delen

We staan aan het begin van een nieuw seizoen, samen starten we deze kring.
Wat wil je delen met elkaar?

Bijbel

focus

Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.

Johannes 15:1

Gespreksvraag 1

Jezus spreekt in het Johannesevangelie zeven 'Ik-ben'-woorden, waarvan dit het laatste is. Noem ze samen eens.

Aan kinderen wordt vaak gevraagd: 'Wat doet je vader voor werk?' Toen mijn kinderen klein waren en niet begrepen wat een dominee zoal doet, gaven ze als antwoord: 'Koffiedrinken.' Dat had ik hun verteld. Dat koffiedrinken stond voor de vele pastorale gesprekken en de lange avonden vergaderen. Als Jezus duidelijk wil maken wat zijn Vader doet, zegt Hij: wijn maken. 'Mijn Vader is de Wijngaardenier', zo vertelt Hij zijn leerlingen, terwijl ze langzaam verderlopen door de wijngaarden van het Kedrondal, net buiten de poort van Jeruzalem.

De Wijnstok

Zojuist hebben ze de pesachmaaltijd afgesloten met elkaar. Jezus heeft hun aan het begin van de maaltijd de voeten gewassen. Halverwege het paasmaal was Judas vertrokken. Het was erg verwarrend allemaal en iedereen voelde de spanning stijgen. Tijdens de gesprekken aan tafel had Jezus al een paar keer laten vallen dat Hij binnenkort bij hen weg zou gaan, dat de heilige Geest als Trooster zou komen. Ze zouden elkaar niet lang meer kunnen spreken, zei Hij. Misschien was Hij daarom non-stop aan het praten en onderwijzen. Ze begrepen lang niet alles wat Hij zei, maar ze voelden aan dat er iets ingrijpends stond te gebeuren. Na de laatste dankzegging door Jezus stonden ze op van wat, achteraf, het laatste avondmaal bleek te zijn. Ze deden hun sandalen weer aan en liepen door de straten van Jeruzalem. Door de poort verlieten ze de stad en daalden af naar het Kedrondal, op weg naar een plek aan de overkant van het dal, de hof van Gethsémané.

Onder het lopen praat Jezus aan één stuk door en hoe meer Hij zegt, des te verwarrender het voor hen wordt. Dan stopt Jezus opeens. Ze staan bij een wijngaard en Jezus legt z'n hand op een van de eerste wijnstokken van een lange rij. Hij kijkt even naar de wijnstok, z'n hand glijdt over de bovenste rank en dan zegt Hij tegen hen: 'Ik ben de wáre Wijnstok.' Even denken de leerlingen het niet goed verstaan te hebben, maar ze zien aan zijn blik dat Hij het meent. Jezus, de wáre Wijnstok? Dus niet ons volk Israël, maar Hij? Bedoelt Hij dat Hij degene is door wie God de mensheid zijn liefde en genade

wil laten zien? Is het omdat Israël niet die vruchten van het leven met God heeft laten zien aan de wereld om hen heen? Is Jezus degene die in plaats van Israël Gods bedoeling in praktijk brengt? Op een bepaalde manier begrijpen ze wel wat Hij bedoelt, maar ze durven het nog niet echt tot zich door te laten dringen.

Gespreksvraag 2

Lees Jesaja 5:1-7. Wat betekent het dat Jezus zegt dat Hij de wáre Wijnstok is?

De Wijnbouwer

Terwijl zij nog op deze woorden kauwen, gaat Jezus alweer verder met zijn onderwijs. 'Als Ik de Wijnstok ben, dan is mijn Vader de Wijngaardenier.' God als Wijnboer, zo hadden ze nog nooit aan God gedacht, ze zouden niet durven. Maar nu ze het Jezus zo horen zeggen, begint zich in hun hoofd een bijzonder beeld af te tekenen. Ze weten allemaal heel goed wat een wijnboer doet; elke Jood heeft van kinds af aan wijnboeren aan de rand van het dorp aan het werk gezien. En terwijl Jezus doorpraat, beginnen ze het plaatje dat Jezus schildert voor zich te zien. God is de Wijnboer, Jezus is de Wijnstok, dan zijn zij, die bij Hem horen, natuurlijk de ranken. Ondanks de gespannen situatie en de verwarring van de laatste uren, moeten ze glimlachen: wat een mooi plaatje dat Jezus hier tevoorschijn tovert. God als Wijnboer, degene die zorgt dat er een wijnstok in de aarde wordt geplant.

Een wijnboer werkt altijd met een langetermijndoel. Het kan jaren duren, maar hij weet wat hij wil: mooie druiven, goede vruchten. Daarom plant hij zorgvuldig een wijnstok en ent hij daar ranken op. Een inkeping in de stam van de wijnstok, voorzichtig de rank erop zetten en dan vastmaken met een touwtje. Dankzij die 'open wond' in de wijnstok kunnen binnen de kortste keren de sappen vanuit de wijnstok overvloeien naar de nieuwe rank en kunnen daar vruchten aan gaan groeien. De leerlingen kennen deze gang van zaken, ze hebben het vroeger na schooltijd zelf ook wel gedaan als bijbaantje. Maar nu Jezus dit gebruikt als beeld voor wat God doet, krijgt het opeens een heel andere lading voor hen. Zoals de wijnboer wijnstokken plant en daar ranken op ent, zo is God dus ook met hen bezig. Is dat wat Jezus hier bedoelt? Ze kijken naar de rank waarop Jezus' hand nog rust. Er hangen in dit vroege voorjaar nog geen druiven aan, maar je kunt al wel de eerste speldenknopjes tevoorschijn zien komen. Wat mooi om te beseffen dat God zo met hen bezig is geweest de laatste jaren. Dat God ervoor gezorgd heeft dat zij verbonden zijn met Jezus, zoals die rank daar met de wijnstok verbonden is. Inderdaad, realiseren ze zich nu, wij deden niet veel, God was aan het werk. Hij zond Jezus, die hen achter hun visnet of tolpoort vandaan riep en zich met hen verbond. In de afgelopen drie jaar is een hechte band ontstaan, hebben ze zo veel van Hem geleerd en zo veel ontvangen. Dat is zeker te vergelijken met hoe een wijnstok alles wat nodig

is, doorgeeft aan de ranken. En nu begrijpen ze ook direct wat de bedoeling van God met hun leven is. Ze snappen opeens meer dan ooit waarom ze met Jezus mochten optrekken, Hem echt hebben leren kennen en van Hem zijn gaan houden. Alleen op die manier kan er vrucht in hun leven ontstaan zoals God dat bedoeld heeft. De wijnboer wil vruchten, zo wil God dat Jezus' liefde, Jezus' genade, Jezus' goedheid, Jezus' bewogenheid ook in hun leven zullen zijn. God wil dat ze daaruit leven en die doorgeven; daarom zijn ze door Hem verbonden met Jezus.

Nu, vlak voor ze Gethsémané binnengaan, beginnen ze het pas te begrijpen, dankzij deze wijngaard. Zoals een wijnboer alles doet om het goede van de wijnstok in de ranken te krijgen zodat die daar vol van worden, zo is God dus bezig om hun leven vol van Jezus te maken, vol van zijn liefde en goedheid. Dan zal dat zeker uitstralen naar iedereen met wie ze vervolgens te maken krijgen. Wat een mooi plan van God en wat bijzonder dat zij dit mogen beleven: verbonden met Jezus, vol van zijn liefde, om die door te kunnen geven aan wie ze maar ontmoeten. Ze kijken elkaar aan en onwillekeurig glimlachen ze als tot hen doordringt wat Jezus hier in de wijngaard tegen hen zegt.

Gespreksvraag 3

- a. God zorgt er als Wijnbouwer voor dat Jezus en wij met elkaar verbonden worden als de wijnstok en de ranken. Op welke manier doet Hij dat?
- b. Hoe kun jij er zelf aan bijdragen dat je verbonden raakt en blijft met Jezus?

Vrucht dragen

Van oudsher is de wijnstok een nationaal symbool in Israël. Het staat voor welvaart en vrede. In haar geloofsbeleving noemt Israël God de Wijnbouwer. In Psalm 80 gaat het hierover. Het meest nadrukkelijk wordt dit echter bezongen in Jesaja 5, het lied van de wijngaard. Israël is de wijngaard, de mannen van Juda zijn de wijnstokken. 'Israël is de wijngaard van de HEER van de hemelse machten, de gekoesterde planten zijn de inwoners van Juda. Hij verwachtte recht, maar oogstte onrecht, Hij zocht rechtsbetrachting, maar vond rechtsverkrachting.' (vers 7, NBV21) Doel van God met zijn volk Israël was dat het vrucht zou dragen voor de wereld. Het zou tot zegen voor de volken om hen heen zijn, maar dat mislukte. Ze gedroegen zich net zo slecht als de volken om hen heen. Daarom benadrukt Jezus hier in het Kedrondal bij de wijngaard: 'Ik ben de wáre Wijnstok.'

Vrucht dragen is waar alles om draait in deze afscheidswaarden van Jezus in Johannes 15. Vruchten die groeien in zijn volgelingen als gevolg van de verbondenheid met Hem. Zoals de voedingsappen van de wijnstok naar de wijnranken gaan, zodat er druiven groeien, zo gaat dat wat Jezus in zich heeft naar ons als we met Hem verbonden zijn.

Wat is dat dan? In een woord samengevat: liefde. Wat Jezus doorgeeft is zijn onvoorwaardelijke liefde en dat is dan ook de kern van de vrucht die in ons leven groeit. Ons leven wordt vol van zijn liefde. Liefde voor God en voor de mensen die we ontmoeten. Wat in ons verandert in verbinding met Jezus is dat het niet meer om mijzelf draait maar om God en de naaste. Dat resultaat van de relatie met Jezus is wat hier wordt bedoeld met vrucht dragen. Die vrucht toont zich op allerlei manieren, maar de kern van de vrucht is liefde.

Gespreksvraag 4

De kern van de vrucht is liefde voor God en je naaste. Op welke manier wordt die liefde zichtbaar in jouw leven?

Johannes

Johannes werd geboren als de zoon van Zebedeüs en Salome. Hij was de broer van Jakobus, die tegelijk met hem door Jezus werd geroepen als leerling. Johannes kwam uit het gebied van het meer van Gennesaret. Van beroep was Johannes visser, evenals Petrus, Andreas en Jakobus dat waren. Het bijzondere aan Johannes was zijn vriendschap met Jezus. Al vanaf het begin van zijn roeping was hij de meest geliefde leerling van Jezus.

Steeds was Johannes aanwezig bij de bijzondere gebeurtenissen in het leven van Jezus. Hij was met Petrus en Jakobus aanwezig bij de verheerlijking op de berg Tabor; hij was aanwezig in de hof van Gethsémané en op de heuvel Golgotha en hij stond samen met Maria onder het kruis van Jezus. Op paasmorgen snelde hij Petrus vooruit om zich te overtuigen van hetgeen de dames hun verteld hadden. Dit alles heeft Johannes opgeschreven in zijn evangelie.

Het boek Openbaring is eveneens door Johannes geschreven. In het jaar 69 kwam hij naar Efeze, vanwaaruit hij alle gemeenten leidde die hij gesticht had. In de jaren 95-96 werd hij door keizer Domitianus verbannen naar het Griekse eiland Patmos bij de westkust van Klein-Azië. Hier heeft hij het boek Openbaring geschreven. Daarnaast zijn nog drie van zijn brieven opgenomen in de Bijbel. Johannes stierf in de omgeving van Efeze rond het jaar 100. Hier heeft hij ook zijn laatste rustplaats gevonden. Hij is de enige apostel die een natuurlijke dood is gestorven.

Bron: www.nederlands.nl/biografie/johannes.

Verhalen delen

Aan het begin noemden we de zeven 'Ik-ben'-woorden van Jezus. Hij gebruikt zeven beelden om iets te vertellen over zichzelf. Welk beeld spreekt jou het meeste aan, en hoe komt dat? Deel dat met elkaar.

Gebed

Gij in Mij

Dit is mijn gebed.

Ik vraag U, Jezus,

me te halen

in de gloed van uw liefde.

Mij zo innig één te maken

met U

dat Gij in mij

leeft en handelt.

Theresa van Lisieux

Notities
